

MOND VOL VOGELS

Van Samanta Schweblin zijn verschenen

Mond vol vogels
Gif
Duizend ogen
Zeven lege huizen

Samanta Schweblin (1978, Buenos Aires) is auteur van de korte roman *Gif* (Atlas Contact, 2016), finalist voor de International Booker Prize, auteur van de roman *Duizend ogen* (Meridiaan Uitgevers, 2020) en de bundel *Zeven lege huizen* (Meridiaan Uitgevers, 2022), bekroond met de National Book Award. Werk van haar is onder meer verschenen in *The New Yorker* en *Harper's Magazine*. Haar boeken zijn in 26 talen vertaald.

Deze verhalenbundel, *Mond vol vogels*, betekende haar internationale doorbraak. Nadat ze er in eigen land de prestigieuze Premio Casa de las Américas voor ontving, werd hij in Frankrijk bekroond met Le Prix du Meilleur Livre Étranger. In deze nieuwe editie zitten vier extra verhalen.

Samanta Schweblin

**MOND VOL
VOGELS**

Verhalen

Vertaald door Elvira Veenings

MERIDIAAN
UITGEVERS

2023

Een eerdere editie van deze bundel is verschenen bij Rainbow.
Deze nieuwe uitgave bevat vier niet eerder vertaalde verhalen.

Tweede druk, augustus 2023

© 2002, 2009, 2017 Samanta Schweblin

© 2011, 2023 Nederlandse vertaling Elvira Veenings

Oorspronkelijke titel *Pájaros en la boca*

Oorspronkelijke uitgave Emecé Editores

De verhalen 'Wanhopige vrouwen', 'Op weg naar de vrolijke
beschaving', 'Een hond doden', en 'De zware koffer van Benavides'
zijn afkomstig uit de bundel *El núcleo del disturbio*.

Omslagontwerp Nanja Toebak

Omslagbeeld Arcangel Images

Auteursfoto Stefan Klüter

Typografie Wim ten Brinke

Drukkerij Wilco

ISBN 978 94 93169 23 4

NUR 302

www.meridiaanuitgevers.com

 @meridiaanuitgevers

 @meridiaanboeken

 @MeridiaanBoeken

 LinkedIn Meridiaan Uitgevers

Inhoud

Wanhopige vrouwen	7
Conserven	22
Vlinders	33
Mond vol vogels	36
De Kerstman slaapt bij ons	52
De graver	61
Irman	68
Een hond doden	81
Op weg naar de vrolijke beschaving	89
Olingiris	111
Mijn broer Walter	127
De meerman	133
De razernij van de pest	141
Hoofden tegen het asfalt	146
De maat der dingen	162
Onder de grond	172
Snelheid verliezen	181
In de steppe	185
Een enorme inspanning	197
De zware koffer van Benavides	210

Wanhopige vrouwen

Zodra ze de hoofdweg op loopt, begrijpt Felicidad wat haar lot is. Hij heeft niet op haar gewacht en, alsof het verleden tastbaar was, meent ze aan de horizon de zwakke rode weerschijn te zien van de achterlichten van de auto. In de weidse duisternis van de velden rest niets dan ontgoocheling en een bruidsjacon.

Ze gaat op een steen bij de deur van het toilet zitten en besluit dat ze niet zo had moeten treuzelen, dat het misschien allemaal wat sneller had moeten gaan. Het is vreemd om daar te zitten en de rijstkorrels uit het borduursel van haar jurk te plukken, met niets anders om haar heen dan het open veld, de hoofdweg en vlak langs de weg het damestoilet.

Na een poosje heeft Felicidad alle rijstkorrels uit haar jurk gepeuterd. Ze huilt nog niet; volledig in beslag genomen door de schok dat hij haar verlaten heeft, strijkt ze de plooien van haar jurk glad, bestudeert ze haar nagels en staart ze naar de weg waarlangs hij verdwenen is, alsof ze wacht tot hij terugkomt.

‘Ze komen niet terug,’ zegt Nené, en Felicidad slaakt een kreet van schrik, alsof de vrouw die haar aankijkt

een boosaardige spookverschijning is.

‘De hoofdweg is klote,’ zegt Nené, die gewend is aan hysterische vrouwen en zonder aandacht te besteden aan de kreten van Felicidad kalm een sigaret opsteekt. ‘Echt klote. Erger bestaat niet.’

Felicidad weet zich te beheersen en schuift nog natrillend de bandjes van haar jurk recht.

‘De eerste?’ vraagt Nené en ze wacht af, zonder waardering voor het feit dat Felicidad kranig stopt met beven en haar vragend aankijkt. ‘Ik vraag of die vent je eerste man is.’

Felicidad produceert een geforceerde glimlach. Ze bespeurt bij Nené het oude, verbitterde gezicht van een vrouw die vroeger vast en zeker veel mooier is geweest dan zichzelf. Tussen de te vroeg ingetreden tekenen van ouderdom zijn de lichte ogen en de volmaakt gevormde lippen bewaard gebleven.

‘Ja, de eerste,’ zegt Felicidad met de schuchterheid die de klanken naar binnen trekt.

Er doemt een wit schijnsel op op de hoofdweg, dat in het voorbijgaan over hen heen glijdt en met rode lichten in de verte verdwijnt.

‘En nu? Ga je op hem wachten?’ vraagt Nené.

Felicidad kijkt naar de hoofdweg, naar de kant waar de auto vandaan zou komen als haar man terugkwam, en ze geeft geen antwoord.

‘Kijk,’ zegt Nené. ‘Ik hou het kort, want meer zit er niet

in.' Ze stampt haar sigaret uit alsof ze haar woorden wil benadrukken. 'Als ze het wachten beu zijn, laten ze je in de steek. Ze houden kennelijk niet van wachten.'

Felicidad kijkt aandachtig naar de bewegingen van de vrouw die een nieuwe sigaret naar haar mond brengt, naar de rook die opstijgt in de duisternis, naar de lippen die zich opnieuw rond de sigaret klemmen.

'Dan huilen ze en wachten tot ze terugkomen,' vervolgt Nené. 'Ze blijven wachten... maar wat ze het meest doen is huilen. Ze huilen maar door, de hele tijd.'

Felicidad laat het verloop van de sigaret voor wat het is. Nu ze zusterlijke steun het hardst nodig heeft, nu alleen een andere vrouw kan begrijpen wat zij voelt bij dat damestoilet langs de hoofdweg, nadat ze in de steek is gelaten door haar kersverse echtgenoot, heeft ze niemand anders dan deze arrogante vrouw die eerst met haar praatte, maar haar nu toeschreeuwt.

'En ze huilen maar door, elk uur, elke minuut van elke vervloekte nacht.'

Felicidad slaakt een diepe zucht en haar ogen vullen zich met tranen.

'Begin maar vast te huilen... en ik zal je wat zeggen. Het moet afgelopen zijn. We zijn moe, we zijn het beu om nog langer naar jullie stomme klaagverhaaltjes te luisteren. Wij, juffrouw... hoe zei je dat je heette?'

Felicidad wil Felicidad zeggen, maar ze weet dat ze zodra ze haar mond opendoet in een onbedaarlijke huilbui zal uitbarsten.

‘Hallo... hoe heet je?’

Dan kan ze haar tranen niet langer tegenhouden.

‘Feli...’ Felicidad probeert zich te beheersen, en hoewel dat niet lukt, weet ze haar naam nog uit te brengen: ‘...cidad.’

‘Mooi, Felicidad, ik zei dat deze situatie onhoudbaar is geworden, het moet afgelopen zijn, het is onverdraaglijk, Felicidad!’

Na een lange en tevens luidruchtige zucht begint Felicidad nog harder te huilen en wordt haar gezicht nat van de tranen; ze beeft over haar hele lichaam en schudt ontkennend met haar hoofd.

‘Ik kan niet geloven dat...’ Felicidad haalt diep adem... ‘dat hij me heeft, me heeft...’

Nené komt overeind. Ze drukt haar half opgerookte sigaret krachtig uit tegen de muur, kijkt minachtend naar Felicidad en loopt weg.

‘Ongevoelig mens,’ schreeuwt ze haar toe, en even later staat zij ook op en loopt haar achterna het veld in.

‘Wacht... niet weggaan... luister...’ Nené blijft staan en kijkt haar aan.

‘Hou je mond,’ zegt Nené en ze steekt een nieuwe sigaret op. ‘Hou je mond, zeg ik je, en luister.’

Felicidad stopt met huilen en slikt de nieuwe scheuten van verdriet die ongeduldig wachten om naar buiten te komen weg.

Er valt een korte stilte waarin Nené geen opluchting

voelt, maar nog treuriger en nerveuzer dan daarvoor zegt:

‘Goed, nu moet je luisteren. Hoor je dat?’ Nené kijkt uit over het veld.

Nu houdt Felicidad zich muisstil en concentreert ze zich.

‘Je hebt te veel gehuild, het duurt even voordat je oren zich hebben aangepast. En... hoor je het?’

Felicidad kijkt uit over het veld en houdt haar hoofd een tikje schuin. Net een hond, denkt Nené, en ze wacht ongeduldig tot Felicidad het eindelijk begrijpt.

‘Ze huilen...’ zegt Felicidad zachtjes, haast beschaamd. ‘Ja. Ze huilen, ja. Ze huilen maar door, de godganse nacht.’ Nené wijst op haar gezicht. ‘Zie je hoe ik eruitzie? Wanneer slapen we? Nooit. He-le-maal nooit. Het enige wat we doen is luisteren naar dat verdomde gejang, elke nacht opnieuw. En we kunnen er niet meer tegen, snap je dat?’

Felicidad kijkt haar verschrikt aan. Vanuit het veld klinkt het gejammer en gehuil van vrouwen die telkens opnieuw klaaglijk de naam van hun echtgenoot roepen.

‘Zijn ze allemaal in de steek gelaten?’

‘En ze huilen allemaal,’ zegt Nené. Dan roepen ze:

‘Idioot.’

‘Ongevoelig kreng, hardvochtig loeder.’ Andere stemmen vallen in:

‘Laat ons huilen, hysterisch wijf.’

Nené kijkt woedend om zich heen. Nerveuzer en bozer dan tevoren roept ze het veld in:

‘En wij dan, stelletje trutten? Hoe moet het dan met ons, de vrouwen die hier al meer dan veertig jaar zitten, die achtergelaten zijn net als jullie en altijd maar weer naar jullie stomme gejang moeten luisteren, elke nacht opnieuw? Wat moeten wij dan, hè?’

Er volgt een stilte, waarin Felicidad Nené verbijsterd aankijkt.

‘Neem een slaappil. Gekkin.’

Hoewel ze een flink eind het veld in zijn gelopen, zien ze op de weg, ter hoogte van waar ze staan, twee witte lichtpunten tot stilstand komen bij de toiletten.

‘Weer eentje,’ zegt Nené en alsof dit het laatste was wat ze kan verdragen, verslapt haar lichaam. Nené laat zich uitgeput op de grond zakken.

‘Weer eentje?’ vraagt Felicidad. ‘Nog een vrouw? Maar... laat hij haar in de steek? Hij staat op haar te wachten...’

Nené bijt op haar lip en knikt. Vanuit het veld worden de kreten steeds hatelijker.

‘Kom maar op, slet. Kom maar op als je durft...’

‘Kom maar op, zonder je opstandige vriendinnetjes...’

‘Kouwe kikker.’

Felicidad pakt Nené bij de hand en probeert haar omhoog te trekken.

‘We moeten iets doen. We moeten dat arme meisje

waarschuwen!' zegt Felicidad.

Maar dan houdt ze zich in en vervalt ze in stilzwijgen, want onverhoeds speelt zich voor haar hetzelfde jammerlijke tafereel af dat ze zo kortgeleden zelf heeft beleefd: de auto die wegrijdt, zonder dat de vrouw die was uitgestapt de kans heeft gekregen om weer in te stappen, met de lampen die eerst helderwit waren en nu met een rode gloed in de verte verdwijnen.

'Hij is weggereden,' zegt Felicidad. 'Zonder haar.' En net als Nené zakt ze op de grond in elkaar. Nené laat haar hand op die van Felicidad rusten.

'Zo gaat het altijd, lieverd. Het is onvermijdelijk. In elk geval op de hoofdweg. Altijd.'

'Maar...,' zegt Felicidad. 'Altijd,' zegt Nené.

'Waar zit je, slet? Zeg eens wat.'

Felicidad kijkt naar Nené en begrijpt dat het verdriet van deze vrouw vele malen groter is dan het hare.

'Stumper.'

'Lelijk oud wijf.'

'Toen jij hier al zat te huilen, gingen wij nog met ze uit, stakker.'

Sommige vrouwen staken hun gescheld om te lachen. 'Laat haar met rust!' zegt Felicidad. Ze buigt zich naar Nené toe en omhelst haar zoals je een klein meisje zou omhelzen.

'Oei, nu worden we bang,' roept een van de vrouwen. 'Heb je een vriendinnetje?'

‘Ik ben niemands vriendinnetje,’ zegt Felicidad. ‘Ik wil alleen maar helpen...’

‘Ach... ze wil alleen maar helpen.’

‘Koppen dicht!’ zegt Nené en tegelijkertijd klemt ze zich vast aan de armen van Felicidad, alsof ze meer kracht nodig heeft dan ze bezit om de vrouwen het hoofd te bieden.

‘Weten jullie waarom ze is achtergelaten op de weg?’

‘Omdat het een mager scharminkel is.’

‘Nee. Ze is achtergelaten, omdat...’ Er klinkt gelach. ‘Omdat wij al met dat kereltje van haar naar bed gingen toen zij haar bruidsjurk nog stond te passen.’

Ze lachen allemaal.

‘Kijk, daar heb je er weer een...’

De stemmen klinken steeds dichterbij. Het is lastig om de lachende stemmen van de huilende te onderscheiden.

Vanuit het damestoilet langs de weg loopt de schaduw van een kleine vrouw met trage passen in de richting van Felicidad en Nené.

‘Slet.’

Naarmate de vrouw dichterbij komt, zien ze het verschrikte gezicht van een oude vrouw die totaal de kluts kwijt is. Ze is gehuld in goudkleuren, haar décolleté vertoont de sensuele zwarte kant van haar lingerie. Om de paar seconden blijft ze staan om de weg af te turen. Als ze vlakbij is, doet Felicidad voordat ze iets kan vragen een

stap naar voren en zegt met een van verdriet verstikte stem:

‘Altijd. Langs de hoofdweg altijd, grootmoeder.’

De oude vrouw recht haar rug en kijkt verontwaardigd naar de weg.

‘Maar hoe...?’

Felicidad onderbreekt haar:

‘Niet huilen, alsjeblieft.’

‘Maar het bestaat niet...’ zegt de oude vrouw en ze laat haar trouwboekje ongelovig uit haar handen glijden. Ze kijkt vol minachting naar de weg waarlangs de auto verdwenen is en zegt schaamteloos: ‘Ouwe impotente lul.’

‘Kom op, slet.’

‘Koppen dicht, stelletje kwebbelkousen,’ roept Nené. De oude vrouw kijkt verschrikt op.

‘Kletstantes,’ voegt Nené eraan toe en ze staat abrupt op.

‘We krijgen je wel, addergebroed.’

Niet-begrijpend kijkt de oude vrouw naar Felicidad, die net als Nené overeind is gekomen en angstig de duisternis van het veld in tuurt.

‘Kom maar op als je durft!’ De stemmen van de vrouwen klinken steeds dichterbij.

Felicidad en Nené kijken elkaar aan. Onder hun voeten voelen ze de grond trillen als honderden wanhopige vrouwen dwars door het veld op hen afkomen.

‘Wat is er aan de hand?’ vraagt de oude vrouw. ‘Wie

schreeuwen er zo, wat willen ze?' Ze bukt zich, raapt haar trouwboekje op en loopt met Felicidad en Nené mee naar de weg, zonder zich om te draaien, zonder de donkere massa uit het oog te verliezen die vanuit het duistere veld aan komt rollen.

'Hoeveel zijn het er?' vraagt Felicidad. 'Veel,' zegt Nené. 'Te veel.'

Het gescheld en gevloek zijn niet van de lucht en klinken nu zo dichtbij dat het zinloos is om erop te reageren of om te proberen het te sussen.

'Wat doen we?' vraagt Felicidad. Haar stem klinkt alsof ze elk moment in huilen kan uitbarsten. Ze lopen steeds sneller achteruit.

'Waag het niet om te gaan huilen,' zegt Nené.

De oude vrouw grijpt Felicidad stevig bij de arm, klemt zich vast aan haar bruidsjaпон en verfrommelt hem in haar nerveuze handen.

'Niet bang zijn, grootmoeder, het komt allemaal goed,' zegt Felicidad, maar de spottende opmerkingen zijn inmiddels zo luid geworden dat de oude vrouw haar niet hoort.

Op de hoofdweg zien ze de witte koplampen snel naderbij komen, als lichtpuntjes in de verte. Misschien denkt Felicidad op dat moment voor het laatst aan de liefde. Misschien denkt ze bij zichzelf: maak dat hij haar niet in de steek laat, zorg dat hij haar niet achterlaat.

'Als hij stopt, stappen we in,' roept Nené.

‘Wat zeg je?’ vraagt het oudje.

Ze zijn al vlak bij het toilet.

‘Dat als die auto stopt...’ zegt Felicidad.

‘Wat?’ vraagt het oudje nogmaals.

Het tumult komt steeds dichterbij. Ze zien hen niet, maar ze weten dat de vrouwen er zijn, op een paar meter afstand. Felicidad slaakt een gil. Het gevoel dat er handen over haar benen strijken, langs haar hals en haar vingertoppen. Felicidad krijst het uit en hoort de bevelen niet van Nené, die doorgelopen is en haar toeroept dat ze het oudje moet beetpakken en het op een lopen moet zetten. De auto stopt bij het toilet. Nené kijkt om naar Felicidad en roept dat ze moet opschieten, dat ze het oudje moet meesleuren. Het is echter de oude vrouw die als eerste reageert en Felicidad met zich meetrekt naar Nené, die staat te wachten tot de vrouw uitstapt, om naast de man plaats te nemen en hem te dwingen om te gaan rijden.

‘Ze laten me niet los,’ gilt Felicidad. ‘Ze laten me niet los,’ terwijl ze wanhopig de laatste handen die haar tegenhouden van zich afslaat.

De oude vrouw doet haar uiterste best. Ze heeft haar trouwboekje opnieuw laten vallen en trekt uit alle macht aan Felicidad, want nu doet niets er meer toe, denkt ze, het boekje niet, de kant niet, zelfs dat beetje liefde niet dat ze meende te hebben gevonden.

Nené wacht gespannen af tot het portier geopend

wordt, tot de vrouw uitstapt. Ze weet het, denkt Nené, ze weet het en ze stapt niet uit. Maar degene die uitstapt is hij. Met de koplampen op de weg gericht heeft hij de vrouwen nog niet gezien en hij stapt haastig uit, met zijn hand naar de rits van zijn gulp, op zoek naar het lipje. Dan zwelt het rumoer aan. Het spottende gelach is nu alleen en uitsluitend op hem gericht, de vrouwen zijn Nené vergeten. Het geluid dringt tot hem door. In de ogen van de man staat de doodsangst van een konijn voor een roofdier. Hij blijft staan, maar het is al te laat. Nené is in de auto gestapt. Ze opent het achterportier, zodat Felicidad en de oude vrouw in kunnen stappen, en met haar andere hand houdt ze de vrouw tegen, die haar geschrokken aankijkt en een poging doet om te ontkomen.

‘Hou haar vast,’ zegt Nené, terwijl ze de vrouw loslaat en haar overlaat aan de oude vrouw, die haar zonder iets te zeggen gehoorzaamt.

‘Laat haar maar gaan als ze wil uitstappen,’ zegt Felicidad, ‘wie weet houden zij wel van elkaar en dan moeten wij ons er niet mee bemoeien.’

De vrouw weet de oude vrouw van zich af te schudden, maar ze stapt niet uit, ze vraagt wat ze willen, waar ze vandaan komen, de ene vraag na de andere, tot Nené het portier voor haar opent en haar met een gebaar te kennen geeft dat ze kan uitstappen.

‘Uitstappen, vooruit,’ zegt ze.

Het geschreeuw van de vrouwen is in de auto te horen en voor hen staat nog steeds, afgetekend tegen de duisternis in de koplampen van de auto, de van angst verstijfde gestalte van een man die niet meer weet wat hij hier kwam doen.

‘Ik stap helemaal niet uit,’ zegt de vrouw. Nadat ze de man een minachtende blik heeft toegeworpen, kijkt ze Nené aan. ‘Starten,’ zegt ze, ‘voordat hij terugkomt.’ En ze doet het portier aan haar kant op slot.

Nené start de motor. De man hoort het en kijkt om. ‘Rijden!’ gilt de vrouw.

De oude vrouw klapt nerveus in haar handen, zegt *zet hem op, meid* en knijpt hard in de hand van Felicidad, die de man geschrokken naderbij ziet komen. Met twee wielen los van de weg slipt de auto door de modder. Nené rukt onbeheerst aan het stuur en de koplampen zetten het veld kortstondig in het licht. Wat ze dan te zien krijgen, is echter niet alleen het veld: het licht van de auto gaat verloren in de onmetelijke duisternis en bereikt dan de reusachtige massa van honderden vrouwen die naar de auto hollen, of liever gezegd, naar de man, die tussen hen en de menigte in roerloos hun komst afwacht zoals men wacht op de dood.

Na een keiharde schop van de vrouw tegen haar voet trapt Nené het gaspedaal in en weet ze de auto weer op de weg te krijgen, net als ze ziet dat de vrouwen zich op de man storten. Het geluid van de motor overstemt

de kreten en het spottende gelach en al gauw heerst er niets dan stilte en duisternis.

De vrouw installeert zich in haar stoel.

‘Ik heb nooit van hem gehouden,’ zegt ze. ‘Toen hij uitstapte, overwoog ik om achter het stuur te kruipen en hem alleen achter te laten op de weg, maar ik weet niet, het moederinstinct...’

Geen van de vrouwen besteedt enige aandacht aan haar. Allen, zelfs zij inmiddels, kijken liever in stilzwijgen naar het kleine stukje weg voor hen, dat verlicht wordt door de koplampen. En dan gebeurt het.

‘Het kan niet waar zijn,’ zegt Nené.

Ver voor hen uit zien ze de horizon oplichten door witte lichtpuntjes die twee aan twee opdoemen in de verte.

‘Wat?’ zegt de oude vrouw. ‘Wat gebeurt er?’

De vrouw blijft zwijgen en kijkt zo nu en dan opzij naar Nené, alsof ze van haar een antwoord verwacht.

De lichtpuntjes worden groter en komen in volle vaart op hen af. Felicidad buigt zich naar voren, tussen de twee stoelen in.

‘Ze komen terug,’ zegt ze. Ze kijkt glimlachend naar Nené.

Nené kijkt aandachtig naar de eerste koplampen die hen nu al als auto’s passeren, en naar al die andere die naderbij komen. Ze steekt een sigaret op en werpt een waarschuwende blik op Felicidad, die vrolijk op en neer danst op de achterbank.

‘Ze zijn het,’ zegt Felicidad. ‘Ze hebben spijt gekregen en nu komen ze terug om hen te halen.’

‘Nee,’ zegt Nené. Ze blaast een mondvul rook uit en voegt eraan toe: ‘Ze komen terug voor hem.’